

RECHTSPRAAK EUROPA

NIEUWSBRIEF VAN HET GERECHTSHOF AMSTERDAM

Jaargang 3, no. 5 (mei 2014)

IN ÉÉN [KLIK](#) VERBONDEN MET EUROPA

Deze nieuwsbrief bevat een overzicht van actuele rechtspraak van het Hof van Justitie van de EU (arresten en conclusies) en van het Europees Hof voor de rechten van de mens over de maand april 2014.

Deze nieuwsbrief wordt mogelijk gemaakt door het gerechtshof Amsterdam in samenwerking met het Landelijk Stafbureau (LSB) en wordt gepubliceerd op het weblog [European Courts](#) en op de [website](#) van het gerechtshof Amsterdam.

Kernredactie: Marc de Werd, Roel Andrea en Joanne Bik (LSB).

Vaste medewerkers: Robin Cozijnsen, Michiel Olthof, Menco Rasterhoff, Nienke de Visser, Mirjam Winkels

Copyright © 2014 Marc de Werd/gerechtshof Amsterdam

Volg RECHTSPRAAK EUROPA op twitter: [@EuropeanCourts](#)

INHOUDSOPGAVE

1. RECHTSPRAAK EUROPEES HOF VOOR DE RECHTEN VAN DE MENS

- RECHT OP LEVEN (ART. 2)
- VERBOD VAN FOLTERING (ART. 3)
- RECHT OP EEN EERLIJK PROCES (ART. 6)
- FAMILIELEVEN/PRIVACY (ART.8)
- VRIJHEID VAN MENINGSUITING (ART.10)
- VRIJHEID VAN VERENIGING EN VERGADERING (ART. 11)
- RECHT OP EFFECTIEF RECHTSMIDDEL (ART. 13)
- VOORWAARDEN VOOR ONTVANKELIJKHEID (ART. 35)
- VERWIJZING NAAR DE GROTE KAMER (ART. 43)
- EIGENDOMSRECHT (ART.1, EERSTE PROTOCOL)
- RECHT OP VRIJE VERKIEZINGEN (ART. 3 EERSTE PROTOCOL)

2.RECHTSPRAAK GERECHT EN HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE UNIE

- AANBESTEDING
- BEROEPSKWALIFICATIES
- CONSUMENTENRECHT
- DUMPING
- ETIKETTERING
- EXTERNE BETREKKINGEN
- FISCALE BEPALINGEN
- INSTITUTIONEEL RECHT
- INTELLECTUELE EIGENDOM
- JUSTITIËLE SAMENWERKING IN BURGERLIJKE ZAKEN
- LANDBOUW
- MEDEDINGING
- MILIEU
- PASPOORTEN
- PERSOONSGEGEVENS
- SOCIALE ZEKERHEID
- STAATSSTEUN
- VERBLIJFSRECHT
- VERVOER
- VRIJ VERKEER VAN DIENSTEN
- VRIJ VERKEER VAN KAPITAAL

3. PREJUDICIELE VRAGEN UIT NEDERLAND

- TERRORISME
- VERBLIJFSRECHT

1. RECHTSPRAAK EUROPEES HOF VOOR DE RECHTEN VAN DE MENS

RECHTSPRAAK

STRAATSBURG

(Uitspraken over z.g. repeterende rechtsvragen, over de overschrijding van de redelijke termijn van art. 6 EVRM en zaken die eindigen in billijke genoegdoening blijven veelal buiten beschouwing. Uitspraken worden drie maanden na de uitspraakdatum definitief tenzij intern appel wordt ingesteld bij de Grote Kamer van het Hof.) Met een asterisk () is aangegeven welk belang het EHRM aan het arrest heeft toegekend, waarbij drie sterren worden gebruikt voor de belangrijkste uitspraken).*

RECHT OP LEVEN (ART. 2)

ARREST - Perevedentsevy t. Rusland – 24 april 2014 – persbericht - arrest**

De casus betreft de 'zelfmoord' van een rekrut in het Russische leger. De (mentaal niet geheel stabiele) rekrut was slachtoffer geworden van ontgroeningspraktijken, hetgeen in de Russische strijdkrachten een stelselmatig probleem is. Omdat de autoriteiten hem onvoldoende hebben beschermd en het onderzoek naar zijn dood tekort schoot, neemt het hof schendingen van art. 2 aan.

VERBOD VAN FOLTERING (ART. 3)

ARREST* – Gravitita t. Moldavië – 22 april 2014 – persbericht - arrest

Het hof neemt schending aan van art. 3, omdat klagers door de politie waren mishandeld tijdens hun detentie en omdat de als gevolg daarvan uitbetaalde compensatie (€ 900,00) aanmerkelijk minder bedraagt dan hetgeen het EHRM in soortgelijke zaken toekent. Het hof beslist dat Moldavië respectievelijk € 9.000,00 en € 10.000,00 aan klagers dient te betalen

RECHT OP EEN EERLIJK PROCES (ART. 6)

ARREST - Dhahbi t. Italië – 8 april 2014 – persbericht - arrest – ECER nieuwsbericht**

Het niet toekennen van kinderbijslag aan een gastarbeider met de Tunesische nationaliteit, waarbij zijn nationaliteit als enige criterium werd gebruikt en is nagelaten redenen op te geven voor het niet stellen van een prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de EU om te bepalen wanneer het op grond van de associatieovereenkomst tussen de EU en

Tunesië is toegestaan om geen kinderbijslag aan een Tunesische gastarbeider toe te kennen, levert een schending van artikel 6 en artikel 14 op.

ARREST - Lagutin e.a. t. Turkije – 24 april 2014 – persbericht - arrest**

Alle vijf klagers zijn veroordeeld voor handel in verdoevende middelen. Zij stellen echter dat zij hier door uitlokking door de politie (undercover) zijn aangezet. Het Hof oordeelt dat de nationale rechterlijke instanties hebben nagelaten de beschuldigingen van uitlokking door te politie adequaat te onderzoeken, nu de (on)rechtmatigheid van die uitlokking verband hield met de vaststelling van de strafrechtelijke schuld van verzoekers. Het hof benadrukt dat de Russische wet onvoldoende waarborgen biedt tegen uitlokking door de politie. Het hof constateert een schending van artikel 6.

ARREST - Stefanetti e.a. t. Italië – 15 april 2014 – persbericht – arrest**

De zaak gaat over berekening van de pensioenen van verzoekers. Italië heeft het pensioenstelsel gewijzigd waardoor verzoekers een lager pensioen ontvingen. Verzoekers hebben de interpretatie door de nationale autoriteiten van de Italiaanse pensioenregelgeving aangevochten bij de rechter. Tijdens die procedure is nieuwe wetgeving aangenomen waarin de interpretatie van de nationale autoriteiten wordt bevestigd. Het EHRM concludeert dat er sprake is van schending van artikel 6 EVRM en artikel 1 EP EVRM.

ARREST - Natsvlisvili en Togonidze t. Georgië - 29 april 2014 – persbericht - arrest**

De zaak betreft de vraag of de door de rechter bekrachtigde schikking die klager met justitie heeft getroffen in verband met beschuldigingen van corruptie in strijd is met art. 6. Een opmerkelijk onderdeel van de klacht richt zich tegen het ontbreken van een appelmogelijkheid tegen de beslissing tot bekrachtiging van de schikking. Het hof neemt geen schending aan en wijst op de met procedurele waarborgen omgeven rechterlijke toetsing en – niet onbelangrijk – het gegeven dat klager, bijgestaan door twee raadslieden, de schikking heeft geaccepteerd en aldus afstand heeft gedaan van normale procedurele rechten.

FAMILIELEVEN/PRIVACY (ART. 8)

ARREST – Nusret Kaya e.a. t. Turkije – 22 april 2014 – persbericht - arrest**

De beperking dat Turkse gevangenen in telefoongesprekken met hun familieleden niet mogen spreken in de Koerdische taal schendt hun recht op familieleven en correspondentie, nu deze beperking niet noodzakelijk is in een democratische samenleving.

FAMILIERECHT

ARREST - Konstantinidis t. Griekenland – 3 april 2014 – persbericht – arrest**

Konstantinis beweert dat Y.M., een bekende componist, zijn vader is en start op 23 jarige leeftijd een procedure voor erkenning van vaderschap. Op grond van de Griekse regelgeving moet een dergelijke procedure worden aangevangen uiterlijk binnen een jaar nadat verzoeker 18 jaar is geworden. Deze nationale regel levert volgens het Hof geen schending op van artikel 8 EVRM.

ARREST - Z.J. t. Litouwen – 29 april 2014 – persbericht - arrest**

Een gezin met vijf kinderen. Moeder overlijdt. Vader moet voor de kinderen zorgen. De jongste tweeling is 6 maanden oud. Het lukt de vader niet om naast de zorg voor zijn drie oudste kinderen en zijn werk ook voor de tweeling te zorgen. Hij stemt ermee in dat de tweeling bij een neef van zijn overleden vrouw gaat wonen. De neef wordt de wettelijke voogd, maar de vader behoudt zijn vaderschapsrechten. Na vijf jaar krijgen ze een conflict

en wil de vader dat de tweeling weer bij hem komt wonen. De rechter erkent dat de vader het recht heeft om met al zijn kinderen te wonen, maar de rechter vindt het voor de tweeling niet het juiste moment om bij de wettelijke voogd weggehaald te worden. De vader doet een beroep op artikel 8 EVRM. Volgens het Hof is er geen sprake van schending van artikel 8 EVRM.

OMGEVINGSRECHT

ARREST* - Udovičić t. Kroatië – 24 april 2014 – persbericht - arrest

Verzoekster heeft geklaagd over de inadequate maatregelen die lokale autoriteiten hebben genomen tegen geluidsoverlast en andere overlast die veroorzaakt wordt door een bar die gelegen is onder haar appartement. De overlast heeft meer dan tien jaar geduurd. Het Hof neemt schending van artikel 8 aan (recht op familielevens). De autoriteiten hebben onvoldoende gedaan om verzoekster te beschermen tegen de overlast.

PERSOONSGEGEVENS

ARREST - Radu t. Moldavië – 15 april 2014 – persbericht – arrest**

Een ziekenhuis heeft medische gegevens verstrekt aan de werkgever van verzoekster. Verzoekster was zwanger en moest worden opgenomen in het ziekenhuis vanwege een risico op een miskraam. Zij heeft zich ziek gemeld, maar de werkgever heeft het ziekenhuis gevraagd om extra informatie. Het ziekenhuis heeft die informatie gegeven en de werkgever heeft die informatie op het werk verspreid. Verzoekster eist schadevergoeding van het ziekenhuis. Dit is afgewezen omdat de rechter oordeelde dat het ziekenhuis gerechtigd was de informatie te verstrekken. Het EHRM oordeelt dat sprake is van schending van artikel 8 (recht op familielevens).

ARREST* - L.H. t. Letland – 29 april 2014 – persbericht – arrest**

Klaagster heeft tijdens een bevalling een medische ingreep ondergaan zonder daar toestemming voor te hebben gegeven. Na een mislukte poging tot schikking heeft zij een civiele zaak aangespannen tegen het ziekenhuis. Kort voor de civiele procedure heeft de ziekenhuisdirecteur aan de overheidsinstantie die toeziet op de kwaliteit van de medische zorg (MADEKKI) verzocht een onderzoek in te stellen om vast te stellen of de medische behandeling bij de bevalling in overeenstemming was met de toen geldende regelgeving. Klaagster stelt dat de medische gegevens die daarop door MADEKKI zijn verzameld enkel dienden om bewijzen te verzamelen voor de civiele procedure. Het Hof is van oordeel dat de Letse wet onvoldoende bescherming biedt tegen willekeur en onvoldoende aangeeft welke discretionaire bevoegdheden aan de bevoegde autoriteiten worden toegekend en op welke wijze die bevoegdheden kunnen worden aangewend. Het hof constateert een schending van artikel 8.

VRIJHEID VAN MENINGSUITING (ART. 10)

ARREST* – Salumaki t. Finland – 29 april 2014 – persbericht - arrest

De zaak betreft een artikel op de voorpagina van de grootste krant van Finland, waarin klager – een journalist – in de kop de vraag opwierp of een bekende zakenman (afgebeeld met foto) in verband kon worden gebracht met een slachtoffer van moord. In het artikel werd pas duidelijk dat het gesuggereerde verband niet vast stond. De nationale rechter had de journalist een geldboete opgelegd.

Het EHRM wijst er op dat insinuatie de onschuldpresumptie (art. 6) en de persoonlijke levenssfeer (art. 8) kan raken. Het hof toetst onder verwijzing naar de kaders die waren neergelegd in Von Hannover v. Germany en Axel Springer AG v. Germany of de nationale rechter de belangen op de juiste wijze heeft afgewogen. Van belang is daarbij de bijdrage van de publicatie voor het publieke debat, de bekendheid en het gedrag van het 'slachtoffer', het waarheidsgehalte, de vorm en gevolgen van de publicatie en de zwaarte van de aan de journalist opgelegde sanctie. Gezien de aard van de publicatie is naar het oordeel van het hof geen sprake van een inbreuk op art. 10.

ARREST – Brosa t. Duitsland – 17 april 2014 – persbericht - arrest**

De zaak betreft een rechterlijk bevel waarbij klager wordt verboden een brochure te verspreiden waarin hij oproept om niet te stemmen op deburgemeesterskandidaat, die naar verluidt banden heeft met een neonazistische organisatie. Klager stelt dat hij geen persoonlijkheidsrechten van de kandidaat heeft geschonden en dat aan zijn oproep een feitelijke grondslag had.

Het hof concludeert dat de nationale rechter, door de feitelijke grondslag van het verwijt van klager niet als uitgangspunt te nemen, van een disproportioneel hoge bewijslast, waardoor geen juiste belangenafweging is gemaakt en niet is aangetoond dat het noodzakelijk was om de persoonlijkheidsrechten van de kandidaat te laten prevaleren boven klagers recht op vrijheid van meningsuiting.

ARREST – Mladina t. Slovenië – 17 april 2014 - persbericht - arrest**

Klager is een uitgeverij die door de nationale rechter is bevolen om een schadevergoeding te betalen aan een parlementariër omdat zij hem zou hebben beledigd in een artikel over een parlementair debat inzake de wettelijke erkenning van homorelaties.

Het hof wijst er op dat de grenzen van aanvaardbare kritiek ruimer zijn ten aanzien van een politicus, vooral wanneer hij zelf controversiële uitspraken doet, dan ten aanzien van een gewone burger. Door de nationale rechter is te weinig aandacht besteed aan de context waarin het artikel is geschreven (een intens politiek debat), alsmede de daarbij gebruikte stijl (die overeenkwam met de provocerende reacties en het gedrag van de parlementariër zelf). Het artikel kon dan ook niet enkel worden beschouwd als een persoonlijke aanval op de parlementariër, maar eerder als een reactie op zijn uitlatingen en, met name, op zijn gedrag in het openbaar dat kan worden gekenmerkt als het bespotten van homoseksuelen en het bevorderen van negatieve stereotypering. Volgens het Hof heeft de nationale rechter geen juiste afweging gemaakt tussen het belang van de goede naam of de rechten van de parlementariër enerzijds en het recht op vrijheid van meningsuiting van de uitgeverij anderzijds. Het Hof neemt daarom een schending van artikel 10 aan.

VRIJHEID VAN VERENIGING EN VERGADERING (ART. 11)

ARREST* - Magyar Keresztény Mennonita Egyház e.a. t. Hongarije– 8 april 2014 – persbericht - arrest**

Als gevolg van nieuwe wetgeving op het gebied van religieuze gemeenschappen ontvangt nog slechts een aantal kerken subsidie. De wet heeft ten het doel om het misbruik van subsidie en heeft om die reden alle kerken, met uitzondering van een aantal, de status van kerk kerk en daarmee hun recht op subsidie ontnomen. Het hof oordeelt dat er minder drastische maatregelen mogelijk waren om het misbruik aan te pakken. Schending van artikel 11 gelezen in het licht van artikel 9.

ARREST* – National Union of rail, maritime and transport workers (R.M.T). t. het VK – persbericht - arrest**

De zaak betreft de klacht van een vakbond over een beperking op het stakingsrecht, in het bijzonder het verbod op secundaire collectieve actie (acties bij een andere werkgever met als doel om indirecte druk uit te oefenen op de werkgever die betrokken is bij het arbeidsconflict).

Het Hof oordeelt allereerst dat het verbod slechts betrekking heeft op een accessoir onderdeel van het stakingsrecht

Nu het beleid met betrekking tot de arbeidsverhoudingen deel uitmaakt van het algemene en sociale beleid van de lidstaat zijn de mogelijkheden van het Verenigd Koninkrijk om de vrijheden te reguleren volgens het Hof ruim. . Om die reden respecteert het Hof in beginsel de keuzen van de wetgever terzake, tenzij deze kennelijk zonder redelijke grondslag zijn. Nu uit de feiten die door klager zijn aangedragen niet blijkt dat het algemene verbod op

secundaire stakingen een onevenredige inbreuk maakt op de rechten die voortvloeien uit artikel 11, is het Verenigd Koninkrijk binnen zijn beoordelingsvrijheid gebleven.

RECHT OP EEN EFFECTIEF RECHTSMIDDEL (ART. 13)

ARREST** - A.C. t. Spanje – 22 april 2014 – persbericht - arrest

De procedure rond het aanvragen van asiel in Spanje houdt niet in dat gedurende die procedure het bevel tot uitzetting geschorst wordt. De Spaanse procedure is daardoor en ook overigens zo ingericht dat de asielzoekers niet voldoende in de gelegenheid worden gesteld om de mogelijke gevaren bij uitzetting toe te lichten. Zonder tussenkomst van het hof zouden de asielzoekers worden uitgezet zonder dat hun asielvraag zo grondig en snel als mogelijk zou zijn onderzocht. Schending van art. 13.

VOORWAARDEN VOOR ONTVANKELIJKHEID (ART. 35)

ONTVANKELIJKHEIDSBESLISSING* – Mohammed Hussein t. Nederland – 1 april 2014 – Nederlandse zaak - beslissing

Klager stelt uit Somalië te komen en heeft asiel aangevraagd in Nederland. De asielaanvraag is afgewezen nu de identiteit en afkomst van klager onvoldoende duidelijk zijn geworden. Klager beroept zich bij het hof op artikel 3 aangezien de vrees reëel is dat hem een inhumane behandeling staat te wachten bij uitzetting naar Somalië.

Het hof oordeelt dat er geen sprake is van schending van artikel 3. Aangezien niet duidelijk is waar klager vandaan komt is zal dat eerst moeten worden vastgesteld. Er zijn bovendien nog geen indicaties dat klager door Nederland zal worden uitgezet naar Somalië.

ONTVANKELIJKHEIDSBESLISSING* – Riina t. Italië – 3 april 2014 – persbericht - beslissing

Klager, veroordeeld tot een levenslange gevangenisstraf wegens lidmaatschap van de maffia en voor het plegen van diverse moorden, is gedetineerd onder een regime met voortdurend cameratoezicht. In 2003 is hij van de gevangenis in Ascoli overgeplaatst naar de gevangenis in Milaan. Over zijn detentieomstandigheden in Ascoli heeft hij geklaagd bij de (bevoegde) rechtbank in Ancona. Deze rechtbank heeft zijn klacht afgewezen. Klager heeft nagelaten in cassatie te gaan tegen die beslissing. Over de detentieomstandigheden in Milaan heeft Riina geen klacht bij de nationale rechter ingediend, omdat deze rechtsgang volgens hem geen zin heeft. Nu klager ten aanzien van beide klachten niet alle nationale rechtsmiddelen heeft uitgeput, verklaart het Hof de klacht niet-ontvankelijk.

ONTVANKELIJKHEIDSBESLISSING* – Jelsevar e.a. t. Slovenië – 3 april 2014 – persbericht - beslissing

De zaak betreft de – volgens klagers – negatieve weergave van hun overleden moeder in een fictioneel literair werk. Het hof neemt als uitgangspunt dat artistieke vrijheid een hoge mate van bescherming verdient. De aanpak van de nationale rechter, die toetste of het boek door de gemiddelde lezer zou worden beschouwd als aanstootgevend en als zijnde op waarheid gebaseerd, is in lijn met de door het hof gehanteerde maatstaven.

ONTVANKELIJKHEIDSBESLISSING* – Katai t. Hongarije – 10 april 2014 – persbericht - beslissing

De zaak betreft de klacht van Katai dat hij ten gevolge van een wetswijziging zal worden onderworpen aan een herkeuringsprocedure, terwijl de nationale rechter eerder had bepaald dat hij volledig arbeidsongeschikt was, dat zijn ziektebeeld onomkeerbaar was en dat er geen verdere keuringen dienden plaats te vinden. Omdat er nog geen herkeuring heeft plaatsgevonden en de hoogte van zijn uitkering vooralsnog ongewijzigd is, wordt de klacht bij gebrek aan wezenlijk nadeel niet-ontvankelijk verklaard.

ONTVANKELIJKHEIDSBESLISSING* – Marro t. Italië – 30 april 2014 – persbericht - beslissing

De zaak gaat over een aan drugs verslaafde gevangene die is overleden als gevolg van een overdosis. Het Hof oordeelde dat de Italiaanse autoriteiten niet nalatig zijn geweest uitsluitend op de grond dat Marro in staat was aan drugs te komen in een gevangenis waar drugs verboden zijn. Geen schending van artikel 2 en de klacht is niet-ontvankelijk.

VERWIJZING NAAR GROTE KAMER (ART. 43)

VERWIJZING 14 april 2014 – Murray t. Nederland – **Nederlandse zaak - persbericht verwijzing – arrest van 10 december 2013**

Strafzaak - Klager zit een levenslange gevangenisstraf uit in/op Aruba/Curaçao. Klager doet zijn beklag over het feit dat een levenslange gevangenisstraf in strijd is met artikel 3 EVRM en dat daarnaast de omstandigheden van en de behandeling tijdens zijn detentie tevens een schending van artikel 3 opleveren. Het hof oordeelt dat geen sprake is van schending van artikel 3.

Ten aanzien van de levenslange gevangenisstraf overweegt het hof:

“Where national law afford the possibility of review of a life sentence with a view to its communication, remission, termination or the conditional release of the prisoner, this will be sufficient to satisfy Article 3.

Voorts sluit het hof aan bij hetgeen eerder is overwogen in de zaak Vinter and Others (paragraaf 119-122), dit houdt in dat er bij een levenslange gevangenisstraf sprake moet zijn van *“both a prospect of release and a possibility of review”*.

Ten aanzien van de omstandigheden van de detentie en zijn behandeling in detentie overweegt het hof dat deze klacht onvoldoende onderbouwd is en ook overigens niet van een schending van artikel 3 is gebleken.

VERWIJZING 14 april 2014 - Dvorski t. Kroatië - persbericht verwijzing – arrest van 28 november 2013**

De zaak gaat over een verdachte van moord. Hij heeft geen toegang gehad tot de advocaat die zijn ouders voor hem hadden ingehuurd voor het verhoor door de politie. Hij zou daarom voor hem belastende verklaringen hebben afgelegd. Zijn recht op een eerlijk proces (artikel 6) zou geschonden zijn.

VERWIJZING 14 april 2014 - Kudrevičius e.a. t. Litouwen - persbericht verwijzing – arrest van 26 november 2013**

De veroordeling van vijf boeren wegens oproer bij een protestactie tegen de verlaging van prijzen, waarbij drie grote wegen door boeren waren geblokkeerd, was een schending van artikel 11. Hoewel het Hof aanneemt dat de demonstratie grote ontwrichting veroorzaakte, was de veroordeling onder de gegeven omstandigheden geen noodzakelijke en proportionele maatregel voor het voorkomen van ordeverstoring. De autoriteiten hadden, gelet op het recht op vrijheid van vergadering, een zekere mate van tolerantie jegens ordeverstoringen tijdens protesten moeten hebben.

VERWIJZING 14 april 2014 - Al-Dulimi en Montana Management Inc. t. Zwitserland - persbericht verwijzing – arrest van 26 november 2013***

Naar aanleiding van resoluties van de VN-Veiligheidsraad ten tijde van de Golfoorlog waren bezittingen van Al-Dulimi – een kopstuk van de geheime dienst van Saddam Hoessein – bevroren. De klachten richten zich tegen het ontbreken van een rechtsgang om de bevroering en dreigende confiscatie van de bezittingen aan te vechten.

Het hof neemt als vertrekpunt dat uit de *‘presumption of equivalent protection’* volgt dat een lidstaat geacht wordt zich aan het Verdrag te houden, indien uitvoering wordt gegeven aan verplichtingen die voortvloeien uit beslissingen van een organisatie die een gelijkwaardige standaard op het gebied van mensenrechten hanteert. Daaraan is in de onderhavige zaak

echter geen toepassing gegeven. Het hof oordeelt dat klager, bij gebrek aan een effectieve rechtsgang op VN-niveau, toegang dient te hebben tot de nationale rechter. Het onthouden van rechtsbescherming leidt tot schending van art. 6 EVRM.

EIGENDOMSRECHT (ART. 1, EERSTE PROTOCOL)

ARREST** - Bozic t. Kroatië – 24 april 2014 – persbericht - arrest

Verzoekster was agrarisch ondernemer en vraagt op 60-jarige leeftijd een pensioen aan bij het Kroatische pensioenfonds. Het verzoek wordt afgewezen omdat zij niet 15 jaar, zoals wettelijk vereist, maar 12 jaar heeft gewerkt. Uiteindelijk wordt elf jaar later toch een pensioen toegekend omdat ze in 2008 en 2011 extra heeft afgedragen voor de drie jaar die zij te weinig gewerkt heeft gewerkt. Het Hof neemt schending van artikel 1 EP EVRM (eigendomsrecht) aan omdat zij elf jaar lang geen pensioen heeft gekregen.

ARREST** – Preda e.a. t. Roemenië – 29 april 2014 – persbericht - arrest

De zaak betreft de juridische procedures ter compensatie of herstel ten aanzien van in beslag genomen of genationaliseerde goederen door het communistische regime op grond van een wet aangenomen na de val van het regime. Het hof concludeert dat deze wet in beginsel, behalve in het geval dat er meerdere eigendomsdocumenten voor hetzelfde gebouw zijn, een toegankelijk en effectief kader van beroepsmogelijkheden biedt voor vermeende schendingen van het recht op het ongestoord genot van eigendom, zoals neergelegd in artikel 1 van protocol 1.

RECHT OP VRIJE VERKIEZINGEN (ART. 3, EERSTE PROTOCOL)

ARREST** – Oran t. Turkije – 15 april 2014 – persbericht - arrest

Klacht over het feit dat Turken die meer dan 6 maanden in het buitenland wonen tijdens de verkiezingen alleen kunnen stemmen op de personen die op de lijst van de politieke partijen staan en niet op een persoon die zich verkiesbaar stelt maar niet is aangesloten bij een politieke partij. Daarnaast gaat de klacht erover dat het iemand die zich zelfstandig verkiesbaar stelt niet is toegestaan campagne te voeren via de radio en tv. Het hof oordeelt dat er verschillende manieren zijn om een verkiezingscampagne in te richten en dat de maatregelen waarover geklaagd wordt niet de essentie van het recht op vrije verkiezingen en het discriminatieverbod raken. (zie ook *Sitaropoulos and Giakoumopoulos v. Greece*, 15 maart 2012, waarin reeds bepaald is dat een staat niet verplicht is maatregelen te nemen zodat onderdanen die in een ander land wonen hun stemrecht kunnen uitoefenen).

2. RECHTSPRAAK GERECHT EN HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE UNIE

RECHTSPRAAK

LUXEMBURG

AANBESTEDING

CONCLUSIE A-G BOT – 10 april 2014 – Zaak C-19/13 – Fastweb – conclusie

Overheidsopdrachten – Richtlijn 89/665/EG – Beroepsprocedure inzake plaatsing van overheidsopdrachten – Voorwaarden voor procedure van gunning door onderhandelingen zonder bekendmaking van aankondiging van opdracht niet vervuld – Bevoegdheid van voor beroepsprocedures verantwoordelijke instantie om gunningsovereenkomst onverbindend te verklaren – Draagwijdte van in artikel 2 *quinquies*, lid 4, van richtlijn 89/665 bedoelde uitzondering op grond waarvan die instantie overeenkomst niet onverbindend mag verklaren – Beginsel van gelijke behandeling – Recht op doeltreffende voorziening in rechte

A-G: Richtlijn 89/665/EG verzet zich niet tegen beoordelingsbevoegdheid van een voor de beroepsprocedure verantwoordelijke instantie, bij het bepalen van de reikwijdte van onverbindendheid van een overeenkomst die is gesloten terwijl (kortweg) de regels inzake bekendmaking en mededinging zoals neergelegd in richtlijn 2004/18/EG (overheidsopdrachten voor werken, leveringen en diensten), bewust en opzettelijk zijn geschonden.

CONCLUSIE A-G WAHL – 30 april 2014 – Zaak C-113/13 – ASL n.5 e.a. – conclusie

Artikelen 49 VWEU en 56 VWEU – Richtlijn 2004/18/EG – Overheidsopdrachten voor dienstverlening – Medische vervoersdiensten – Gunning van overeenkomsten zonder aanbesteding – Vrijwilligersorganisaties – Vergoeding van kosten

A-G: De artikelen 49 VWEU en 56 VWEU en richtlijn 2004/18/EG (overheidsopdrachten voor werken, leveringen en diensten) verzetten zich tegen een nationale bepaling op grond waarvan opdrachten voor het verrichten van medische vervoersdiensten bij voorrang worden gegund aan vrijwilligersorganisaties, zonder enige oproep tot mededinging, waarbij slechts de daadwerkelijk gemaakte kosten worden vergoed.

BEROEPSKWALIFICATIES

CONCLUSIE A-G WAHL – 10 april 2014 – Gevoegde zaken C-58/13 en C-59/13 – Torresi – **Grote Kamer – persbericht – conclusie**

Begrip ‚rechterlijke instantie van een lidstaat’ – Consiglio Nazionale Forense – Onafhankelijkheid – Onpartijdigheid – Artikel 3 van richtlijn 98/5/EG– Geldigheid – Permanente uitoefening van het beroep van advocaat in een andere lidstaat dan die waar de beroepskwalificatie is verworven – Misbruik van recht – Eerbiediging van de nationale identiteit

In Italië moeten houders van een rechtendiploma een toelatingsexamen afleggen om advocaat te kunnen worden. Dat is niet het geval in Spanje. In dit geval heeft een Italiaanse jurist in Spanje de Spaanse titel van advocaat verworven, en verzoekt hij thans, op grond van richtlijn 98/5/EG, om inschrijving op het tableau van advocaten in Italië, zonder het examen te hebben afgelegd. Mag een dergelijk verzoek worden afgewezen op grond van rechtsmisbruik?

A-G: Artikel 3 van richtlijn 98/5/EG verzet zich tegen de praktijk van een lidstaat, waarbij de inschrijving bij de balie – op de speciale lijst voor in het buitenland gekwalificeerde advocaten – van onderdanen van die lidstaat die kort na verkrijging van hun beroepstitel in een andere lidstaat terugkeren naar hun lidstaat van herkomst wordt geweigerd op grond van misbruik van recht.

Bij het onderzoek van de tweede vraag is niet gebleken van feiten of omstandigheden die de geldigheid van artikel 3 van richtlijn 98/5 kunnen aantasten.

ARREST – 30 april 2014 – Zaak C-365/13 – Ordre des architectes – arrest

Prejudiciële verwijzing – Richtlijn 2005/36/EG – Artikelen 21 en 49 – Erkenning van beroepskwalificaties – Toegang tot beroep van architect – Vrijstelling van beroepsstage

In België moeten architecten twee jaar stage lopen. In uitvoering van EU-regels inzake de erkenning van beroepstitels wordt echter een automatische en algemene stagevrijstelling verleend aan houders van niet-Belgische diploma’s. Volgens de Orde gaat deze vrijstelling te ver, in het bijzonder voor architecten uit landen waar ook een stageverplichting bestaat.

Hof: De artikelen 21 en 49 van richtlijn 2005/36 verzetten zich ertegen dat de ontvangende lidstaat de houder van een in de lidstaat van oorsprong verworven beroepskwalificatie zoals bedoeld in bijlage V, punt 5.7.1, of VI bij deze richtlijn, ertoe verplicht een stage te lopen of te bewijzen dat hij over een gelijkwaardige beroepservaring beschikt om het beroep van architect te mogen uitoefenen

CONSUMENTENRECHT

ARREST – 3 april 2014 – Zaak C-515/12 – 4finance – arrest – European consumerlaw blog

Richtlijn 2005/29/EG – Oneerlijke handelspraktijken – Piramidesysteem – Relevantie van eventuele betaling door consumenten ter verkrijging van vergoeding – Uitlegging van begrip ‚betaling’

Hof: Een piramidesysteem vormt slechts dan een in alle omstandigheden oneerlijke handelspraktijk wanneer van de consument een betaling wordt verlangd, ongeacht het bedrag ervan, in ruil voor de mogelijkheid voor deze laatste om een vergoeding te ontvangen die eerder voortkomt uit de toetreding van andere consumenten tot het systeem dan uit de verkoop of het verbruik van goederen.

ARREST – 10 april 2014 – Zaak C-609/12 – Ehrmann – arrest

Prejudiciële verwijzing – Informatie en bescherming van consumenten – Verordening (EG) nr. 1924/2006 – Voedings- en gezondheidsclaims voor levensmiddelen – Etikettering en presentatie van die middelen – Artikel 10, lid 2 – Toepassing in tijd – Artikel 28, leden 5 en 6 – Overgangsmaatregelen

Hof: De in artikel 10, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1924/2006 neergelegde informatieverplichtingen waren reeds in 2010 van kracht voor de gezondheidsclaims die niet

verboden waren op grond van artikel 10, lid 1, juncto artikel 28, leden 5 en 6, van die verordening.

ARREST – 9 april 2014 – Zaak C-616/11 – T-Mobile Austria – persbericht – arrest – European consumer law blog

Richtlijn 2007/64/EG – Betalingsdiensten – Artikel 4, punt 23 – Begrip ‚betaalinstrument‘ – Elektronische betalingsopdrachten en betalingsopdrachten via een papieren formulier – Artikel 52, lid 3 – Recht van begunstigde om betaler kosten in rekening te brengen voor gebruik van betaalinstrument – Bevoegdheid van lidstaten om algemeen verbod daarop te stellen – Contract tussen aanbieder van mobiele telefonie en particulieren

De EU-betalingsrichtlijn (2007/64/EG) biedt de lidstaten de mogelijkheid om het in rekening brengen van toeslagen – dikwijls aangeduid met de Engelse term „surcharging“ – te verbieden of te beperken. Die toeslagenpraktijk komt erop neer dat bedrijven als begunstigten hun klanten als betalende kosten in rekening brengen voor het gebruik van een bepaald betaalinstrument. Op die manier willen bedrijven de klant als betaler laten opdraaien voor de kosten die het gebruik van onder meer krediet of debetkaarten voor hen meebrengt. In deze zaak wordt de vraag aan de orde gesteld of de richtlijn van toepassing is op aanbieders van mobiele telefonie.

Hof: Artikel 52, lid 3, van richtlijn 2007/64/EG verleent de lidstaten de bevoegdheid om de begunstigten van een betaling een algemeen verbod op te leggen om de betaler kosten in rekening te brengen voor het gebruik van welk betaalinstrument dan ook, mits de betrokken nationale regeling – in haar geheel bezien – rekening houdt met de noodzaak om de concurrentie en het gebruik van efficiënte betaalinstrumenten aan te moedigen, waarbij het aan de verwijzende rechter staat om dit te verifiëren.

ARREST – 30 april 2014 – Zaak C-26/13 – Kásler en Káslerné Rábai – persbericht – arrest – European consumer law blog

Richtlijn 93/13/EEG – Oneerlijke bedingen in overeenkomsten tussen verkopers en consumenten – Artikelen 4, lid 2, en 6, lid 1 – Beoordeling van oneerlijk karakter van contractuele bedingen – Uitsluiting van bedingen betreffende eigenlijk voorwerp van overeenkomst of betreffende gelijkwaardigheid van prijs of vergoeding mits zij duidelijk en begrijpelijk zijn geformuleerd – In vreemde valuta opgestelde kredietovereenkomsten – Bedingen betreffende wisselkoers – Verschil tussen aankoopkoers, van toepassing bij vrijgave van lening, en verkoopkoers, van toepassing bij aflossing ervan – Bevoegdheden van nationale rechter in geval van als ‚oneerlijk‘ gekwalificeerd beding – Vervanging van oneerlijk beding door nationaal voorschrift van aanvullend recht – Toelaatbaarheid

Hof: Voor consumenten die een kredietovereenkomst aangaan in vreemde valuta is er een verschil tussen de aankoopkoers die wordt toegepast bij het aangaan van de lening en de verkoopkoers die wordt toegepast bij de aflossing.

Het vereiste dat een contractueel beding duidelijk en begrijpelijk is opgesteld betekent niet alleen dat het litigieuze beding voor de consument grammaticaal begrijpelijk is, maar ook dat in de overeenkomst de concrete werking van het wisselkoersmechanisme van de vreemde valuta waarnaar het betrokken beding verwijst alsmede de verhouding tussen dit mechanisme en het mechanisme dat is voorgeschreven door andere bedingen betreffende de vrijgave van de lening, transparant zijn gespecificeerd, zodat de consument op basis van duidelijke en begrijpelijke criteria de economische gevolgen die er voor hem aan zijn verbonden, kan voorzien.

In een situatie als aan de orde in het hoofdgeding, waarin een overeenkomst tussen een verkoper en een consument niet kan blijven voortbestaan na de schrapping van een oneerlijk beding, verzet die bepaling zich niet tegen een nationale bepaling op grond waarvan de nationale rechter de nietigheid van dat beding kan verhelpen door het te vervangen door een nationaal voorschrift van aanvullend recht.

ARREST – 30 april 2014 – Zaak C-280/13 – Barclays Bank – arrest

Prejudiciële verwijzing – Richtlijn 93/13/EEG – Dertiende overweging van de considerans – Artikel 1, lid 2 – Consumentenovereenkomsten – Hypothecaire lening – Hypothecaire executie – Nationale wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen – Contractueel evenwicht

Hof: Richtlijn 93/13/EEG en de Unierechtelijke beginselen van consumentenbescherming en contractueel evenwicht moeten aldus worden uitgelegd dat daaronder niet vallen wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van een lidstaat wanneer geen sprake is van een contractueel beding dat de reikwijdte of werkingssfeer van die bepalingen wijzigt.

DUMPING

CONCLUSIE A-G CRUZ VILLALÓN – 3 april 2014 – Zaak C-3/13 – Baltic Agro – conclusie

Gemeenschappelijke handelspolitiek – Dumping – Definitief antidumpingrecht op invoer van ammoniumnitraat uit Rusland – Verordening (EG) nr. 2022/95 – Nieuw onderzoek in verband met vervallen van maatregelen – Verordening (EG) nr. 661/2008 – Prijsverbintenissen – Besluit 2008/577/EG – Voorwaarden voor vrijstelling van antidumpingrecht – Eerste onafhankelijke afnemer – Importeur die ammoniumnitraatmeststof heeft gekocht van Russische exporteur via derde onderneming – Douanewetboek van Unie – Verordening (EEG) nr. 2913/92 – Douaneaangifte – Ongeldigverklaring op verzoek van aangever na vrijgave van goederen – Artikel 66

A-G: De vrijstelling van het antidumpingrecht voor de betreffende producenten-exporteurs geldt enkel voor goederen die door deze producenten-exporteurs rechtstreeks zijn gefactureerd en verzonden aan de eerste onafhankelijke afnemer in de Europese Unie die de goederen niet heeft doorverkocht alvorens hij deze goederen heeft aangegeven bij de douane.

ETIKETTERING

ARREST – 3 april 2014 – Zaak C-319/13 – Rätzke – arrest

Prejudiciële verwijzing – Energie – Energie-etikettering van televisies – Gedelegeerde verordening (EU) nr. 1062/2010 – Verantwoordelijkheden van handelaars – Televisie die zonder dit etiket aan handelaar is geleverd voordat verordening van toepassing werd – Verplichting van handelaar om dergelijke televisie te voorzien van etiket zodra verordening van toepassing is en zich naderhand etiket te verschaffen

Hof: De verplichting van handelaars om ervoor te zorgen dat elke televisie in het verkooppunt het energie-etiket draagt dat de leverancier overeenkomstig artikel 3, lid 1, van deze verordening heeft verstrekt, geldt alleen voor televisies die vanaf 30 november 2011 in de handel zijn gebracht, dit wil zeggen voor televisies die vanaf die datum voor het eerst door de fabrikant in het verkoopcircuit zijn gebracht.

EXTERNE BETREKKINGEN

Bevriezing van tegoeden

ARREST – 2 april 2014 – Zaak T-133/12 – Ben Ali / Raad – persbericht – arrest

Gemeenschappelijk buitenlands- en veiligheidsbeleid – Beperkende maatregelen tegen bepaalde personen en entiteiten vanwege de situatie in Tunesië – Bevriezing van tegoeden – Rechtsgrondslag – Eigendomsrecht – Artikel 17, lid 1 Handvest grondrechten EU – Beperking werking in tijd van de gevolgen van de nietigverklaring – Niet-contractuele aansprakelijkheid – Geen materiële schade

Gerecht: De naam van Mehdi wordt geschrapt van de lijst van personen wiens tegoeden worden bevroren. De gevolgen van de nietigverklaring worden gehandhaafd totdat de termijn voor het indienen van hoger beroep tegen dit arrest is verstreken of totdat, indien hoger beroep wordt ingesteld, het beroep wordt verworpen.

FISCALE BEPALINGEN

DOUANE

ARREST – 30 april 2014 – Zaak C-267/13 – Nutricia – **Nederlandse zaak – arrest**

Gecombineerde nomenclatuur – Tariefposten – Geneesmiddelen in de zin van post 3004 – Begrip – Voedingspreparaten die uitsluitend bestemd zijn om onder medisch toezicht enteraal te worden toegediend aan personen die medisch worden behandeld – Dranken in de zin van postonderverdeling 2202 – Begrip – Vloeibare voedingsmiddelen die niet bestemd zijn om te worden gedronken maar om enteraal te worden toegediend

Hof: Sondevoeding moet in de context van het gemeenschappelijk douanetarief worden beschouwd als een geneesmiddel, omdat het uitsluitend is bestemd om onder medisch toezicht te worden toegediend aan personen die medisch worden verzorgd, ter voorkoming of bestrijding van ondervoeding als gevolg van ziekte.

OVERIG

ARREST – 1 april 2014 – Zaak C-80/12 – Felixstowe Dock and Railway Company – **Grote Kamer – persbericht – arrest**

Prejudiciële verwijzing – Vrijheid van vestiging – Vennootschapsbelasting – Belastingaftrek – Vennootschapsgroepen en consortia – Nationale wettelijke regeling volgens welke verliesoverdracht mogelijk is tussen consortiumvennootschap en groepsvennootschap die verbonden zijn door ‚schakelvennootschap‘ die tegelijk tot groep behoort en van consortium deel uitmaakt – Vestigingsvoorwaarde voor ‚schakelvennootschap‘ – Discriminatie op grond van plaats van maatschappelijke zetel – Uiteindelijke moedermaatschappij van groep die in derde land is gevestigd en verliesoverdragende en verliesovernemende vennootschappen bezit via in derde landen gevestigde vennootschappen

Hof: De artikelen 49 en 54 VWEU verzetten zich tegen een wettelijke regeling van een lidstaat, volgens welke een ingezeten vennootschap die tot een groep behoort, de overdracht kan krijgen van het verlies van een andere ingezeten vennootschap die van een consortium deel uitmaakt, wanneer een „schakelvennootschap“ die tegelijk tot deze groep behoort en van dat consortium deel uitmaakt, eveneens in deze lidstaat is gevestigd.

ARREST – 3 april 2014 – Gevoegde zaken C-43/13 en C-44/13 – Kronos Titan Rhein-Ruhr Beschichtungs-Service – arrest

Richtlijn 2003/96/EG – Belasting van energieproducten – Producten die in richtlijn 2003/96/EG niet worden vermeld – Begrip ‚gelijkwaardige motor- of verwarmingsbrandstof‘

Hof: Bij bepaling van het belastingniveau voor andere energieproducten dan die zijn opgenomen in de richtlijn die de belastingniveau 's voor energieproducten bepaalt, moet eerst worden bepaald of het een verwarmings- dan wel motorbrandstof betreft (gebruiskriterium) alvorens te bepalen welke verwarmings- resp. motorbrandstof, in de richtlijn daadwerkelijk in het gebruik wordt vervangen (gelijkwaardigheidskriterium) of, indien er geen vervanging is, welke van deze motor- of verwarmingsbrandstoffen dit product door zijn kenmerken en gebruiksdoel het dichtst benadert.

CONCLUSIE A-G SZPUNAR – 8 april 2014 – Zaak C-377/13 – Ascendi – conclusie

Prejudiciële verwijzing – Begrip ‚rechterlijke instantie van een der lidstaten‘ in de zin van artikel 267 VWEU – Tribunal Arbitral Tributário – Ontvankelijkheid – Richtlijn 69/335/EEG – Indirecte belastingen op bijeenbrengen van kapitaal – Kapitaalrecht – Vrijgestelde verrichtingen – Mogelijkheid van hernieuwde invoering van kapitaalrecht

A-G: Richtlijn 69/335/EEG staat in de weg aan de hernieuwde invoering van het kapitaalrecht door een lidstaat ter zake van de in artikel 4, lid 1, sub c, van deze richtlijn genoemde verrichtingen, indien zij op 1 juli 1984 aan deze belasting waren onderworpen en nadien daarvan zijn vrijgesteld.

CONCLUSIE A-G SZPUNAR – 30 april 2014 – Zaak C-152/13 – Holger Forstmann Transporte – conclusie

Belasting van energieproducten – Uitzonderingen – Energieproducten in normale reservoirs van bedrijfsvoertuigen bestemd om te worden gebruikt als brandstof voor deze voertuigen – Begrip ‚normale reservoirs’ – Reservoirs aangebracht door dealers of carrosseriebouwers

A-G: Het begrip normale reservoirs omvat alle blijvend in of aan bedrijfsvoertuigen aangebrachte reservoirs die dienen om die voertuigen rechtstreeks van brandstof te voorzien.

ARREST – 30 april 2014 – Zaak C-209/13 – Verenigd Koninkrijk / Raad – persbericht – arrest - ECER nieuwsbericht

Gemeenschappelijk stelsel van belasting op financiële transacties – Toestemming voor nauwere samenwerking krachtens artikel 329, lid 1, VWEU – Besluit 2013/52/EU – Beroep tot nietigverklaring wegens schending van artikelen 327 VWEU en 332 VWEU alsook van internationaal gewoonterecht

Het Verenigd Koninkrijk vordert nietigverklaring van besluit 2013/52/EU van de Raad van 22 januari 2013 houdende machtiging om een nauwere samenwerking aan te gaan op het gebied van belasting op financiële transacties. Elf lidstaten nemen hieraan deel, namelijk België, Duitsland, Estland, Griekenland, Spanje, Frankrijk, Italië, Oostenrijk, Portugal, Slovenië en Slowakije. Het Verenigd Koninkrijk neemt niet deel, maar voert aan dat een dergelijke belasting een extraterritoriale werking heeft die de bevoegdheden en rechten van niet-deelnemende staten schendt.

Hof: Het beroep wordt verworpen.

INSTITUTIONEEL RECHT

CONCLUSIE A-G SHARPSTON – 3 april 2014 – Zaak C-114/12 – Commissie / Raad – Grote Kamer – conclusie

Onderhandelingen over een Verdrag van de Raad van Europa voor de bescherming van de rechten van omroeporganisaties – Bevoegdheid – Procedure

A-G: De AG geeft in overweging een besluit waarbij de Commissie een gedeelde bevoegdheid kreeg te onderhandelen omtrent een verdrag over de bescherming van rechten van omroeporganisaties nietig te verklaren. De AG gaat in op de vraag of de bevoegdheid, zoals door de Commissie gesteld, tot de exclusieve externe bevoegdheden van de Europese Unie behoort. De AG is van mening dat het besluit op gronden die de besluitprocedure betreffen, moet worden nietig verklaard.

CONCLUSIE A-G CRUZ VILLALÓN – 29 april 2014 – Zaak C-399/12 – Duitsland / Raad – Grote Kamer – conclusie – ECER nieuwsbericht

Internationale organisaties – Procedure voor het sluiten van overeenkomsten – Bepaling van standpunten die namens de Unie worden ingenomen in een krachtens een overeenkomst opgericht lichaam – Resoluties van de Internationale Organisatie voor Wijnbouw en Wijnbereiding – Artikel 218, lid 9, VWEU – Overeenkomsten van de lidstaten – Rechtskracht

A-G: Raadsbesluit over internationale aanbevelingen wijnsector ongeldig. Het besluit van de Raad van 19 juni 2012 tot vaststelling van een standpunt dat namens de Unie moet worden ingenomen ten aanzien van bepaalde resoluties van de OIV, wordt nietig verklaard.

INTELLECTUELE EIGENDOM

CONCLUSIE A-G WATHELET – 2 april 2014 – Zaak C-345/13 – Karen Millen Fashions – conclusie

Intellectuele en industriële eigendom – Beoordeling van het eigen karakter van een niet-ingeschreven gemeenschapsmodel – Bewijslast - Verordening (EG) nr. 6/2002

A-G: Een tekening of model kan worden geacht een eigen karakter te bezitten indien de algemene indruk die de tekening of het model bij een geïnformeerde gebruiker wekt, afwijkt van de algemene indruk die bij die gebruiker wordt gewekt door een of meer oudere tekeningen of modellen, elk afzonderlijk in hun geheel beschouwd, en niet door een vermenging van verschillende kenmerken van oudere tekeningen of modellen. Een rechtbank voor het gemeenschapsmodel beschouwt een niet-ingeschreven gemeenschapstekening of -model als rechtsgeldig in het kader van artikel 85, lid 2, van verordening nr. 6/2002, indien de houder van de tekening of het model enerzijds bewijst wanneer zijn tekening of model aan het publiek beschikbaar is gesteld en anderzijds het of de kenmerken aangeeft die zijn tekening of model een eigen karakter geven.

ARREST - 10 april 2014 – Zaak C-435/12 - ACI Adam – **Nederlandse zaak – **Grote kamer** - persbericht – arrest – recht.nl – nieuwsbericht Min V&J – ECER nieuwsbericht – European consumer law blog – IE-forum**

Prejudiciële verwijzing – Intellectuele eigendom – Auteursrecht en naburige rechten – Harmonisatie van bepaalde aspecten van auteursrecht en naburige rechten in informatiemaatschappij – Richtlijn 2001/29/EG – Artikel 5, lid 2, sub b, en lid 5 – Reproductierecht – Uitzonderingen en beperkingen – Reproductie voor privégebruik – Geoorlooftheid van bron van kopie – Richtlijn 2004/48/EG – Werkingsfeer

ACI en anderen zijn importeurs en/of fabrikanten van lege of blanco informatiedragers zoals CD's en CD-R's. De importeurs moeten een thuiskopievergoeding betalen aan Thuiskopie. SONT is de door de minister aangewezen stichting die de hoogte van de thuiskopievergoeding vaststelt. De importeurs willen een verklaring voor recht dat de vergoeding enkel bedoeld is ter compensatie van rechtmatig kopiëren, en niet van illegaal kopiëren.

Hof: In het bedrag van de vergoeding die is verschuldigd voor het vervaardigen van kopieën voor privégebruik van een beschermd werk, mag geen rekening worden gehouden met ongeoorloofde reproducties. Het feit dat er geen enkele technische voorziening bestaat om de vervaardiging van ongeoorloofde privékopieën te bestrijden, kan aan deze vaststelling geen afbreuk doen.

Het Unierecht, staat in de weg aan een nationale wettelijke regeling die geen onderscheid maakt tussen de situatie waarin de bron van een voor privégebruik vervaardigde reproductie geoorloofd is, en de situatie waarin deze bron ongeoorloofd is.

ARREST – 9 april 2014 – Zaak C-583/12 – Sintax Trading – arrest – IE-forum

Prejudiciële verwijzing – Verordening (EG) nr. 1383/2003 – Maatregelen ter voorkoming van op markt brengen van nagemaakte of door piraterij verkregen goederen – Artikel 13, lid 1 – Bevoegdheid van douaneautoriteiten om schending van intellectueel-eigendomsrecht vast te stellen

Hof: Douaneautoriteiten kunnen zelf overgaan tot schorsing van de vrijgave, of tot vasthouding van goederen waarvan zij vermoeden dat die goederen inbreuk maken op intellectuele-eigendomsrechten, ook wanneer de houder van het intellectueel-eigendomsrecht daartoe geen initiatief neemt. Wel geldt de voorwaarde dat daartegen rechtsmiddelen openstaan waarmee de bescherming van de rechten die de justitiabelen aan het Unierecht ontleen wordt verzekerd.

JUSTITIËLE SAMENWERKING IN BURGERLIJKE ZAKEN

ARREST – 3 april 2014 – Zaak C-387/12 – Hi Hotel HCF – arrest - IE-forum

Justitiële samenwerking in burgerlijke zaken – Verordening (EG) nr. 44/2001 – Internationale bevoegdheid ten aanzien van verbintenissen uit onrechtmatige daad – Handeling in lidstaat die bestaat in deelneming aan onrechtmatige handeling op grondgebied van andere lidstaat – Bepaling van plaats waar schadebrengende feit zich heeft voorgedaan

Hof: Wanneer sprake is van meerdere vermeende veroorzakers van beweerde schade aan in de lidstaat van de aangezochte rechter beschermde vermogensrechten die aan het auteursrecht zijn verbonden, kan de rechter van een rechtsgebied waar de voor hem opgeroepen vermeende veroorzaker niet heeft gehandeld, krachtens deze bepaling niet bevoegd zijn op basis van de plaats van de schadeveroorzakende gebeurtenis, maar wel op basis van de plaats waar de beweerde schade is ingetreden, als deze kan intreden in het rechtsgebied van de aangezochte rechter. In laatstbedoelde hypothese mag die rechter slechts uitspraak doen over de schade die is veroorzaakt op het grondgebied van zijn lidstaat.

ARREST – 3 april 2014 – Zaak C-438/12 – Weber – persbericht – arrest - blog consumerlaw

Justitiële samenwerking in burgerlijke zaken – Verordening (EG) nr. 44/2001 – Artikel 22, punt 1 – Exclusieve bevoegdheid – Geschillen inzake zakelijke rechten op onroerende goederen – Aard van voorkooprecht – Artikel 27, lid 1 – Aanhangigheid – Begrip vorderingen tussen dezelfde partijen en met hetzelfde onderwerp – Verband tussen artikelen 22, punt 1, en 27, lid 1 – Artikel 28, lid 1 – Samenhang – Beoordelingscriteria voor aanhouding van uitspraak

Hof: De in artikel 22, punt 1, van verordening (EG) nr. 44/2001 bedoelde categorie van gedingen inzake „zakelijke rechten op [...] onroerende goederen” heeft ook betrekking op een vordering die bij een rechter van een andere lidstaat is ingesteld tot vaststelling dat een erga omnes geldend voorkooprecht op het betrokken onroerend goed ongeldig is uitgeoefend.

De als laatste aangezochte rechter, moet onderzoeken of een eventuele beslissing ten gronde van de als eerste aangezochte rechter overeenkomstig artikel 35, lid 1, van deze verordening niet zal worden erkend in de andere lidstaten wegens schending van de in artikel 22, punt 1, van die verordening neergelegde exclusieve bevoegdheid.

CONCLUSIE A-G BOT – 2 april 2014 – Zaak C-112/13 – A – conclusie

Ruimte van vrijheid, veiligheid en recht – Verordening (EG) nr. 44/2001 – Samenwerking in burgerlijke zaken – Rechterlijke bevoegdheid – Aanwijzing van bevoegde rechter in geval van verschijning van de verweerder – Zaakwaarnemer bij afwezigheid verweerder – Artikel 47 van het Handvest – Voorrang van het recht van de Unie

A-G: De verschijning voor een nationale rechter van de overeenkomstig het nationale recht benoemde zaakwaarnemer van de afwezige verweerder, geldt niet als verschijning van de verweerder als bedoeld in artikel 24 van Verordening (EG) nr. 44/2001.

Binnen de werkingssfeer van het recht van de Unie verplicht het gelijkwaardigheidsbeginsel, de nationale rechter niet om een constitutioneel gerechtshof te raadplegen betreffende de verenigbaarheid van een nationale wet die hij in strijd acht met het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie teneinde deze wet geheel te laten vernietigen.

Een nationaalrechtelijke bepaling houdende een dergelijke verplichting is niet in strijd met het recht van de Unie op voorwaarde dat de verplichting voor de nationale rechter om de bepalingen van dat recht toe te passen en de volle werking ervan te verzekeren, en zo nodig op eigen gezag elke strijdige nationaalrechtelijke bepaling buiten toepassing te laten, evenals zijn bevoegdheid om het Hof van Justitie van de Europese Unie prejudiciële vragen voor te leggen, niet is ingetrokken, opgeschort, verminderd of uitgesteld.

CONCLUSIE A-G BOT – 9 april 2014 – Gevoegde zaken C-119/13, C-120/13 en C-121/13 – eco cosmetics, Raiffeisenbank St Georgen en Rechtsanwaltskanzlei CMS Hasche Sigle – conclusie – European consumer law blog

Justitiële samenwerking in burgerlijke zaken – Europees betalingsbevel – Verordening (EG) nr. 1896/2006 – Ontbreken van rechtsgeldige betekening – Heroverweging – Eerbiediging van rechten van verdediging – Artikel 47 van het Handvest

A-G: Verordening (EG) nr. 1896/2006 verzet zich tegen overeenkomstige toepassing van artikel 20 ervan op een geval waarin het Europees betalingsbevel niet op geldige wijze is betekend of ter kennis gebracht aan de verweerder.

Ter verzekering van de eerbiediging van de rechten van verdediging dient de verweerder te beschikken over een onafhankelijk rechtsmiddel voor het gerecht van oorsprong, zodat hij in staat is aan te tonen dat hij dit bevel niet heeft ontvangen en in voorkomend geval de nietigheid ervan kan laten vaststellen.

LANDBOUW

ARREST – 10 april 2014 – Zaak C-485/12 – Maatschap T. van Oosterom en A. van Oosterom-Boelhouwer – Nederlandse zaak – arrest

Landbouw – Gemeenschappelijk landbouwbeleid – Regelingen inzake rechtstreekse steunverlening – Verordening (EG) nr. 73/2009 – Geïntegreerd beheers- en controlesysteem voor bepaalde steunregelingen – Systeem voor identificatie van landbouwpercelen – Subsidiabiliteitsvoorwaarden – Administratieve controles – Controles ter plaatse – Verordening (EG) nr. 796/2004 – Vaststelling van voor steun in aanmerking komende oppervlakte – Teledetectie – Fysieke inspectie van percelen landbouwgrond

Hof: De bevoegde autoriteit is niet gehouden een veldinspectie uit te oefenen, wanneer uit een aanvullende verificatie door recente luchtbeelden blijkt dat de aanvraag voor steun van een landbouwer fouten bevat.

De verordening kent beoordelingsvrijheid met betrekking tot de dientengevolge te nemen maatregelen. In het bijzonder hoeft die autoriteit geen veldmeting van de betrokken percelen uit te voeren wanneer zij geen enkele twijfel koestert over de meetgegevens die zij heeft ontleend aan de luchtbeelden waarover zij beschikt.

MEDEDINGING

CONCLUSIE A-G KOKOTT – 3 april 2014 – Zaak C-37/13 P – Nexans en Nexans France / Commissie – conclusie

Hogere voorziening – Mededinging – Verordening (EG) nr. 1/2003 – Administratieve procedure – Onaangekondigde inspectie – Beschikking waarbij inspectie wordt gelast – Motiveringsplicht – Geografische reikwijdte – Verdenking van wereldwijde inbreuk op mededinging – Bevoegdheid van Commissie om bescheiden van bedrijf met betrekking tot gebeurtenissen buiten Europese Economische Ruimte te inspecteren

A-G: De AG gaat in op de te stellen eisen aan de motivering van beschikkingen die inspecteurs kenbaar moeten maken bij doorzoeken van ondernemingen bij onderzoek naar mededingingsbeperkende praktijken. De motivering aangaande de geografische dimensie van het onderzoek inhoudende dat die praktijken “waarschijnlijk een wereldwijde omvang” hadden, voldoen volgens de AG aan die eisen. De AG geeft in overweging de hogere voorziening af te wijzen.

MILIEU

ARREST – 3 april 2014 – Zaak C-301/12 – Cascina Tre Pini – persbericht – arrest

Prejudiciële verwijzing – Milieu – Instandhouding van natuurlijke habitats en van wilde flora en fauna – Richtlijn 92/43/EEG – Gebieden van communautair belang – Herziening van status van dergelijk gebied in geval van verontreiniging of verslechtering van milieu – Nationale regeling die niet voorziet in mogelijkheid voor belanghebbenden dergelijke herziening aan te vragen – Verlening van discretionaire bevoegdheid aan bevoegde nationale autoriteiten met betrekking tot ambtshalve inleiding van procedure tot herziening van die status

Hof: Lidstaten zijn gehouden intrekking van de beschermde status, van een op de lijst van gebieden van communautair belang (GCB's) geplaatst gebied, aan de Europese Commissie voor te stellen wanneer bij deze lidstaat een verzoek is ingediend door de eigenaar van een in dit gebied gelegen perceel waarin die eigenaar de milieuverslechtering van dat gebied aanvoert, voor zover dit verzoek is gebaseerd op de omstandigheid dat dit gebied definitief geen bijdrage meer kan leveren aan de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna of aan de vorming van het netwerk Natura 2000.

PASPOORTEN

CONCLUSIE A-G JÄÄSKINEN – 30 april 2014 – Zaak C-101/13 – U – conclusie

Paspoorten – Verordening (EG) nr. 2252/2004 – Minimumveiligheidsnormen voor door lidstaten afgegeven paspoorten en reisdocumenten – Rechtsgevolgen van verwijzing naar deel 1 van document nr. 9303 van Internationale Burgerluchtvaartorganisatie (machineleesbare paspoorten) – Primair identificatiekenmerk, secundair identificatiekenmerk en optionele persoonsgegevens – Regeling van lidstaat volgens welke op pagina met persoonsgegevens van paspoort geboortenaam van houder moet worden vermeld in vak voor primaire identificatiekenmerken, ook al is die naam juridisch geen onderdeel van naam van de betrokken persoon – Vermelding van niet-vertaalde afkorting in vak bestemd voor primair identificatiekenmerk

A-G: De machineleesbare pagina met persoonsgegevens van de door de lidstaten opgestelde paspoorten moet beantwoorden aan de specificaties van deel 1 van document nr. 9303 van de Internationale Burgerluchtvaartorganisatie (ICAO) (machineleesbare paspoorten).

Een lidstaat, wanneer in zijn recht is bepaald dat de naam van een persoon bestaat uit diens voornamen en familienaam, mag niet bepalen dat ook de geboortenaam, als primair identificatiekenmerk in vak 6 of als secundair identificatiekenmerk in vak 7 van de machineleesbare pagina met persoonsgegevens van het paspoort, wordt vermeld;

De lidstaat, wanneer de geboortenaam niet mag worden vermeld in de vakken 6 of 7 van het paspoort, kan niettemin bepalen dat de geboortenaam als optioneel persoonsgegeven wordt vermeld in vak 13 van de machineleesbare pagina met persoonsgegevens van het paspoort, mits daartoe een dwingend algemeen belang bestaat en in het opschrift van vak 13 in het Frans, het Engels of het Spaans wordt verduidelijkt dat daarin de geboortenaam is vermeld.

PERSOONSgegevens

ARREST – 8 april 2014 – Zaak C-293/12 and C-594/12 - Digital Rights Ireland - persbericht – arrest (ENG) - recht.nl - NRC – richtlijn 2006/24 - Kamervragen – Kamerbrief – ECER bijeenkomst - ECER nieuwsbericht

Elektronische communicatie — Richtlijn 2006/24/EC — Openbaar beschikbare elektronische communicatiediensten of netwerkdiensten — Bewaring van gegevens die zijn gegenereerd of verwerkt in verband met het aanbieden van openbaar beschikbare elektronische communicatiediensten of van openbare communicatienetwerken — Geldigheid — Artikelen 7, 8 en 11 Handvest grondrechten EU

In een Ierse en een Oostenrijkse zaak wordt het Hof verzocht zich uit te spreken over de geldigheid van richtlijn 2006/24/EG (bewaring van gegevens in verband met elektronische communicatiediensten of netwerken). Kort gezegd moeten telecombedrijven de data over elektronische communicatie tussen burgers waarover zij beschikken gedurende een bepaalde tijd bewaren, en die gegevens desgevraagd meedelen aan de autoriteiten, met name voor het onderzoeken en vervolgen van ernstige criminaliteit. De kernvraag is of deze richtlijn strookt met het grondrecht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Hof: De richtlijn betreffende gegevensbewaring is ongeldig. Deze richtlijn impliceert een zeer omvangrijke en bijzonder ernstige inmenging in de fundamentele rechten op eerbiediging van het privéleven en op bescherming van persoonsgegevens zonder dat deze inmenging tot het strikt noodzakelijke beperkt blijft.

ARREST – 8 april 2014 – Zaak C-288/12 – Commissie / Hongarije – Grote Kamer – persbericht – arrest - Verfassungsblog

Niet-nakoming – Richtlijn 95/46/EG – Bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens – Artikel 28, lid 1 – Nationale toezichthoudende autoriteiten – Onafhankelijkheid – Nationale wettelijke regeling waarbij voortijdig einde wordt gemaakt aan mandaat van toezichthoudende autoriteit – Oprichting van nieuwe toezichthoudende autoriteit en benoeming van andere persoon als voorzitter

Hof: Door het mandaat van de toezichthoudende autoriteit voor de bescherming van persoonsgegevens voortijdig te hebben beëindigd, is Hongarije de verplichtingen niet nagekomen die op hem rusten krachtens richtlijn 95/46/EG van het Europees Parlement en de Raad van 24 oktober 1995 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens.

SOCIALE ZEKERHEID

CONCLUSIE A-G WATHELET – 10 april 2014 – Zaak C-4/13 – Fassbender-Firman – conclusie

Sociale zekerheid – Verordening (EEG) nr. 1408/71 – Artikel 76, lid 2 – Gezinsbijslagen – Anticumulatievoorschriften – Geen aanvraag voor gezinsbijslagen in lidstaat waar gezin woont – Mogelijkheid tot schorsing van bijslagen

A-G: Het bevoegde orgaan beschikt over geen enkele beoordelingsbevoegdheid bij de beslissing om gezinsbijslagen al dan niet te schorsen op grond van artikel 76, lid 2, van verordening (EEG) nr. 1408/71. Deze bepaling machtigt de lidstaat waar wordt gewerkt om in zijn wetgeving te voorzien in de schorsing van het recht op gezinsbijslagen door het ter zake bevoegde orgaan voor die gevallen waarbij er in de lidstaat waar het gezin woont geen aanvraag voor gezinsbijslagen is ingediend. De wetgeving van de lidstaat waar wordt gewerkt moet het gebruik dat van deze mogelijkheid kan worden gemaakt duidelijk afbakenen.

ARREST – 30 april 2014 – Zaak C-250/13 – Wagener – arrest

Prejudiciële verwijzing – Sociale zekerheid – Overeenkomst tussen Europese Gemeenschap en Zwitserse Bondsstaat – Verordening (EEG) nr. 574/72 – Artikel 107, leden 1 en 6 – Verordening (EG) nr. 987/2009 – Artikel 90 – Migrerende werknemers – Valutaomrekening – Inaanmerkingneming van in Zwitserland ontvangen gezinsbijslag bij berekening door lidstaat van kinderbijslag – Aanvullende toeslag – Peildatum voor omrekening van Zwitserse gezinsbijslag naar euro

Hof: De valutaomrekening van gezinsbijslag moet plaatsvinden overeenkomstig artikel 107, lid 6, van verordening (EEG) nr. 574/72 .

De valutaomrekening van gezinsbijslag voor de berekening van de aanvullende gezinsbijslag krachtens artikel 10, lid 1, sub a, van die verordening moet plaatsvinden tegen de officiële wisselkoers van de dag van betaling van die bijslag door de lidstaat op het grondgebied waarvan de betrokken werknemer werkzaamheden in loondienst uitoefent.

STAATSSTEUN

ARREST – 3 april 2014 – Zaak C-224/12 P – Commissie / Nederland e.a – **Nederlandse zaak – persbericht – arrest - ECER Nieuwsbericht**

Hogere voorziening – Financiële sector – Ernstige verstoring van economie van lidstaat – Staatssteun aan bankgroep – Vorm – Kapitaalbreng in het kader van herstructureringsplan – Beschikking – Verenigbaarheid van steun met gemeenschappelijke markt – Voorwaarden – Wijziging van voorwaarden voor terugbetaling steun – Criterium van particuliere investeerder

De Europese Commissie is in beroep gegaan tegen de uitspraak van het Gerecht aangaande de noodherkapitalisatie van ING. Nederland heeft ING in november 2008 een kapitaalinjectie van 10 miljard euro gegeven. Deze steun is door de Commissie tijdelijk goedgekeurd, op voorwaarde dat ING een herstructureringsplan zou opstellen. Nederland en ING hebben de oorspronkelijke voorwaarden voor de kapitaalinjectie daarin veranderd. Een vervroegde terugbetaling door ING werd daardoor mogelijk. Volgens de Commissie behelst de herstructurering bijkomende staatssteun ten belope 2 miljard euro. Het Gerecht oordeelde dat de Commissie de toepassing van het beginsel van de particuliere investeerder niet voldoende onderzocht heeft en verklaarde de beschikking daarom gedeeltelijk nietig.

Hof: De gedeeltelijke nietigverklaring van de beschikking van de Commissie betreffende de steunmaatregelen voor ING wegens de financiële crisis wordt bevestigd.

ARREST – 8 april 2014 – Zaak T-319/11 – ABN Amro Group / Commissie – Nederlandse zaak – persbericht – arrest

Staatssteun – Financiële sector – Steun die tot doel heeft ernstige verstoring in economie van lidstaat op te heffen – Artikel 107, lid 3, sub b, VWEU – Besluit waarbij steun verenigbaar wordt verklaard met interne markt – Voorwaarden waaronder steun is toegestaan – Acquisitieverbod – Overeenstemming met mededelingen van Commissie inzake steun aan financiële sector in kader van financiële crisis – Evenredigheid – Gelijke behandeling – Beginsel van behoorlijk bestuur – Motiveringsplicht – Eigendomsrecht

Het Gerecht bevestigt het aan ABN Amro opgelegde acquisitieverbod. Dit verbod is door de Commissie opgelegd in 2011, toen ABN Amro ten gevolge van de financiële crisis moest worden geherkapitaliseerd door de Nederlandse Staat.

Gerecht: Het beroep wordt verworpen.

VERBLIJFSRECHT

CONCLUSIE A-G MENDOZZI – 30 april 2014 – Zaak C-138/13 – Dogan – persbericht – conclusie

Associatieovereenkomst EEG/Turkije – Aanvullend Protocol – Artikel 41, lid 1 – Nationale regeling die voorziet in wijziging van voorwaarden voor toegang tot nationale grondgebied met het oog op gezinshereniging van echtgenoot van Turkse onderdaan die gebruik heeft gemaakt van vrijheid van vestiging – Richtlijn 2003/86 – Artikel 7, lid 2 – Nationale regeling die van echtgenoot die nationale grondgebied wil binnenkomen met het oog op gezinshereniging, bewijs verlangt van eenvoudige taalkennis

A-G Mengozzi: De voorwaarde van elementaire kennis van het Duits die Duitsland stelt voor de afgifte van een visum met het oog op de gezinshereniging van echtgenoten die onderdaan zijn van een derde land is in strijd met het recht van de Unie. Deze in 2007 ingevoerde voorwaarde is niet verenigbaar met de standstillclausule van de Associatieovereenkomst met Turkije en evenmin met de richtlijn inzake gezinshereniging

CONCLUSIE A-G BOT – 30 april 2014 – Gevoegde zaken C-473/13 en C-514/13 – Bero en Bouzalmate – **Grote Kamer – persbericht – conclusie**

Ruimte van vrijheid, veiligheid en recht – Richtlijn 2008/115/EG – Gemeenschappelijke normen en procedures inzake terugkeer van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen – Bewaring met oog op verwijdering – Omstandigheden en regime van bewaring – Artikel 16, lid 1 – Bewaring in speciale inrichtingen voor bewaring – Nationale regeling op grond waarvan Land dat niet over speciale inrichting voor bewaring beschikt, voor bewaring gebruik kan maken van gevangenis – Verenigbaarheid

A-G Bot: Een lidstaat mag, behalve in uitzonderlijke omstandigheden, een onderdaan van een derde land in afwachting van een verwijdering niet in een gevangenis in bewaring stellen met het argument dat er op een deel van zijn grondgebied geen speciale centra zijn, ook al heeft die onderdaan met de bewaring in de gevangenis ingestemd.

CONCLUSIE A-G BOT – 30 april 2014 – Zaak C-474/13 – Pham – Grote Kamer – persbericht – conclusie

Ruimte van vrijheid, veiligheid en recht – Richtlijn 2008/115/EG – Gemeenschappelijke normen en procedures inzake terugkeer van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen – Bewaring met oog op verwijdering – Omstandigheden en regime van bewaring – Artikel 16, lid 1 – Bewaring in gevangenis – Verplichting om betrokkene gescheiden te houden van gewone gevangenen – Geen gescheiden onderbrenging omdat betrokkene van recht daarop heeft afgezien – Verenigbaarheid

A-G: Artikel 16, lid 1, van richtlijn 2008/115/EG staat eraan in de weg dat een lidstaat nalaat een met het oog op zijn uitzetting in een gevangenis in bewaring gestelde onderdaan van een derde land gescheiden te houden van de gewone gevangenen, met het argument dat deze met die gezamenlijke onderbrenging heeft ingestemd.

CONCLUSIE A-G MENGOZZI – 30 april 2014 – Zaak C-338/13 – Noorzia – persbericht – conclusie

Recht op gezinshereniging – Richtlijn 2003/86/EG – Artikel 4, lid 5 – Nationale regeling volgens welke gezinshereniger en echtgenoot vóór indiening van verzoek tot gezinshereniging de leeftijd van eenentwintig jaar moeten hebben bereikt

A-G Mengozzi: De in EU-recht neergelegde leeftijdsgrens voor personen die herenigd wilen worden met hun echtgenoot kan ook worden bereikt nadat het verzoek tot gezinshereniging is ingediend. Het nastreven van de legitieme doelstelling van het voorkomen van het uithuwelijken mag niet in strijd komen met het recht op gezinshereniging van daadwerkelijk getrouwde echtparen.

VERVOER

ARREST – 3 april 2014 – Gevoegde zaken C-516/12, C-517/12 en C-518/12 – CTP – arrest

Prejudiciële verwijzing – Verordening (EEG) nr. 1191/69 – Openbaar personenvervoer – Artikel 4 – Aanvraag tot opheffing van openbaredienstverplichting – Artikel 6 – Recht op compensatie van lasten die voortvloeien uit openbaredienstverplichting

Hof: Het recht op compensatie van nadeel dat is ontstaan door vervulling van openbare dienstverplichtingen door een vervoersonderneming, ontstaat –indien die verplichting is ontstaan vóór inwerkingtreding van de verordening- alleen indien na een verzoek tot opheffing van die verplichting is besloten de verplichting te handhaven of pas na verloop van tijd op te heffen. Indien de verplichting is ontstaan na inwerkingtreding van de verordening is het bestaan van een recht op compensatie niet aan die voorwaarden onderworpen.

VRIJ VERKEER VAN DIENSTEN

CONCLUSIE A-G MENGOZZI – 1 april 2014 – Zaak C-83/13 – Fonnship en Svenska Transportarbetareförbundet – Grote Kamer – conclusie

Verzoek om prejudiciële beslissing – Aanvullende vraag van partij die niet door verwijzende rechter is gesteld – Verordening (EEG) nr. 4055/86 – Werkingssfeer – Verrichten van diensten op het zeevervoer – Zeevervoer naar lidstaat door schip dat toebehoort aan vennootschap die is gevestigd in een staat die partij is bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte (EER) en dat vlag voert van derde land dat geen partij is bij de EER – Rechtsmisbruik – Collectieve actie in haven van lidstaat, waardoor eigenaar van schip collectieve arbeidsovereenkomst heeft ondertekend – Eerlijke mededinging

A-G: Het vrij verrichten van diensten op het zeevervoer is van toepassing op een in een staat van de Europese Economische Ruimte (EER) gevestigde vennootschap, die eigenaar is van een onder de vlag van een derde land varende schip waarmee zeevervoerdiensten

worden verricht tussen de staten van de EER, op voorwaarde dat deze vennootschap zelf verantwoordelijk is voor de exploitatie van dit schip.

ARREST – 30 april 2014 – Zaak C-475/12 – UPC DTH – persbericht – arrest

Telecommunicatiesector – Elektronische communicatienetwerken en -diensten – Vrij verrichten van diensten – Artikel 56 VWEU – Richtlijn 2002/21/EG – Grensoverschrijdende aanbieder van pakket radio- en televisieprogramma's – Voorwaardelijke toegang – Bevoegdheid van nationale regelgevende instanties – Registratie – Vestigingsverplichting

UPC DTH is een in Luxemburg ingeschreven handelsvennootschap die zich bezighoudt met de verkoop van radio- en audiovisuele programmapakketten. Vanuit Luxemburg biedt zij haar diensten aan ten behoeve van abonnees in andere lidstaten, met name Hongarije. Kort gezegd vraagt een Hongaarse rechter of de Hongaarse regelgevende instanties toezicht mogen houden op de activiteit van UPC DTH, dan wel of dit uitsluitend toekomt aan de Luxemburgse instanties.

Hof: Lidstaten kunnen erop toezien dat consumentenregels worden nageleefd door bedrijven die elektronische communicatiediensten leveren in hun lidstaat, maar gevestigd zijn in een andere lidstaat. Deze lidstaten kunnen daarentegen deze bedrijven niet verplichten om een vestiging in hun lidstaat op te zetten.

ARREST – 30 april 2014 – Zaak C-390/12 – Pfleger e.a. – arrest – European consumer law blog

Artikel 56 VWEU – Vrij verrichten van diensten – Handvest van de grondrechten van de Europese Unie – Artikelen 15 tot en met 17, 47 en 50 – Vrijheid van beroep en recht te werken, vrijheid van ondernemerschap, recht op eigendom, recht op een doeltreffende voorziening in rechte en een onpartijdig gerecht, beginsel ne bis in idem – Artikel 51 – Werkingsfeer – Ten uitvoer brengen van Unierecht – Kansspelen – Beperkende regeling van lidstaat – Bestuurlijke en strafrechtelijke sancties – Dwingende vereisten van algemeen belang – Evenredigheid

Hof: Artikel 56 VWEU verzet zich tegen een nationale regeling voor zover die regeling niet werkelijk beoogt de speler te beschermen of criminaliteit te bestrijden en niet daadwerkelijk beantwoordt aan het streven op samenhangende en stelselmatige wijze de gelegenheden tot spelen te verminderen of de aan deze spelen verbonden criminaliteit te bestrijden.

VRIJ VERKEER VAN KAPITAAL

ARREST – 10 april 2014 – Zaak C-190/12 – Emerging Markets Series of DFA Investment Trust Company – persbericht – arrest

Prejudiciële verwijzing – Vrijheid van vestiging – Vrij verkeer van kapitaal – Artikelen 63 VWEU en 65 VWEU – Belasting op inkomsten van rechtspersonen – Verschil in behandeling tussen aan ingezetenen en niet-ingezetenen beleggingsfondsen uitgekeerde dividenden – Uitsluiting van belastingvrijstelling – Ongerechtvaardigde beperking

Een Poolse rechter vraagt zich af of het verschil in fiscale behandeling tussen dividenduitkeringen aan in derde landen gevestigde beleggingsfondsen en in Polen gevestigde beleggingsfondsen verenigbaar is met het vrije verkeer van kapitaal.

Hof: Artikel 63 VWEU inzake de vrijheid van kapitaalverkeer is van toepassing in een situatie waarin krachtens de wettelijke belastingregeling van een lidstaat dividenden die door in deze lidstaat gevestigde vennootschappen zijn uitgekeerd aan een in een derde land gevestigd beleggingsfonds, niet in aanmerking komen voor een belastingvrijstelling, anders dan in deze lidstaat gevestigde beleggingsfondsen.

De artikelen 63 VWEU en 65 VWEU verzetten zich tegen een wettelijke belastingregeling van een lidstaat als die in het hoofdgeding, krachtens welke dividenden die in deze lidstaat gevestigde vennootschappen uitkeren aan een in een derde land gevestigd beleggingsfonds, niet in aanmerking kunnen komen voor een belastingvrijstelling, voor zover tussen deze lidstaat en het betrokken derde land een verdragsrechtelijke verplichting tot

wederzijdse administratieve bijstand bestaat op grond waarvan de nationale belastingdienst de door het beleggingsfonds eventueel verstrekte gegevens kan controleren.

3. PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN

VRAGEN UIT NEDERLAND

(Deze rubriek bevat prejudiciële verwijzingen van Nederlandse rechters van de afgelopen maand aan het Hof van Justitie van de Europese Unie in Luxemburg.)

TIP: ZOEKEN NAAR PREJUDICIËLE VRAGEN

Alle prejudiciële verwijzingen (dus ook die van rechters uit andere lidstaten) worden opgenomen in de "Databank verwijzingsuitspraken EU". Deze databank is te vinden in Nova Porta Iuris via "Uitspraken zoeken", onder "jurisprudentieverzamelingen". Daarin kan o.a. gezocht worden op onderwerp en EU-regelgeving. Op die manier is eenvoudig na te gaan of over de geldigheid of uitleg van een bepaalde regel van EU-recht mogelijk al prejudiciële vragen zijn gesteld en/of nog aanhangig zijn. Nota bene: Porta Iuris is alleen beschikbaar voor medewerkers van de Rechtspraak. Prejudiciële verwijzingen zijn ook toegankelijk op de website van HvJEU bij [Info Curia](#).

TERRORISME

PREJUDICIELE VERWIJZING – 2 april 2014 – Raad van State – verwijzingsuitspraak ECLI:2014:1148 – databank verwijzingsuitspraken – persbericht Raad van State – ECER nieuwsbericht

De minister van Buitenlandse Zaken heeft de financiële tegoeden van vier mannen bevroren. De mannen zouden zich volgens de minister bezighouden met fondsenwerving voor de Liberation Tigers of Tamil Eelam (LTTE), beter bekend als de Tamiltijgers. De Raad van State wil van het Hof uitleg over Europese terrorismebegrippen en antwoord op de vraag of de Raad de LTTE terecht op de Europese terrorismelijst heeft geplaatst. De Raad van State betwijfelt dat, omdat onzeker is of handelingen van strijdkrachten in een gewapend conflict als terroristische daden kunnen worden beschouwd. Allereerst wil hij weten of de mannen zelf de geldigheid van het Europese besluit tot plaatsing van de LTTE op de Europese terrorismelijst hadden kunnen aanvechten in Luxemburg. Mocht dat het geval zijn, dan moet de Raad van State – omdat de mannen het Europese besluit niet aangevochten hebben - ervan uitgaan dat de LTTE terecht op de terrorismelijst is geplaatst. Als dat niet het geval is, dan vraagt de Raad van State het Hof te oordelen over de geldigheid van het Europese besluit.

VERBLIJFSRECHT

PREJUDICIELE VERWIJZING – 1 april 2014 – Raad van State – verwijzingsuitspraak ECLI:2014: – databank verwijzingsuitspraken – persbericht Raad van State – ECER nieuwsbericht

De procedures hebben betrekking op de weigering door de staatssecretaris om een Azerbeidzjaanse en een Nigeriaanse vrouw tot Nederland toe te laten, omdat zij het Nederlandse inburgeringsexamen in het buitenland niet hadden gehaald. De vrouwen moeten het inburgeringsexamen afleggen, omdat zij bij hun echtgenoten in Nederland willen wonen. De Raad van State constateert dat uit de richtlijn niet blijkt hoe ver de staatssecretaris mag gaan bij het stellen van integratievoorwaarden. De Raad van State wil daarom van het Hof weten of het toelaatbaar is dat de staatssecretaris van vreemdelingen verlangt dat zij over een bepaald kennisniveau beschikken van de Nederlandse taal en van de samenleving vóórdat zij tot Nederland worden toegelaten. Daarnaast wil de Raad van State uitleg over de vraag onder welke omstandigheden de toegang van vreemdelingen tot Nederland mag worden geweigerd als zij stellen niet in staat te zijn om het inburgeringsexamen af te leggen. Ten slotte wil de Raad van State van het Hof weten of het toelaatbaar is dat een examenkandidaat € 350,00 moet betalen voor iedere keer dat hij het inburgeringsexamen aflegt en dat de eenmalige kosten voor het pakket om het examen voor te bereiden € 110,00 bedragen.